

CYNGOR GWYNEDD

ADRODDIAD I BWYLLGOR CRAFFU ADDYSG AC ECONOMI

Dyddiad y Cyfarfod:	23 Ionawr, 2018
Aelod Cabinet:	Y Cyngorydd Dyfrig Siencyn Arweinydd y Cyngor
Awdur:	Iwan T. Jones, Cyfarwyddwr Corfforaethol
Rhif Ffôn Cyswllt:	01286 679685
Teitl yr Eitem:	Cais Cynllun Twf ar gyfer Gogledd Cymru – Diweddariad Cynnydd

1. CYFLWYNIAD

- 1.1. Mae'r adroddiad yma yn nodi'r cynnydd gyda datblygu Cais y Cynllun Twf ar gyfer Gogledd Cymru ynghyd ac adnabod rhai materion sydd angen ystyriaeth.
- 1.2. Ym mis Medi 2016, cymeradwyodd Cabinet Cyngor Gwynedd ddogfen yn amlinellu Gweledigaeth a Blaenoriaethau ar gyfer Twf yn Economi Gogledd Cymru. Derbyniodd y ddogfen gefnogaeth y pum awdurdod lleol eraill, yn ogystal â rhanddeiliaid eraill fel Addysg Bellach, Addysg Uwch a'r Sector Breifat.
- 1.3. Mae'r ddogfen yn nodi'r bwriad i ddatblygu isadeiledd, sgiliau a thwf busnes yn y rhanbarth, a chynyddu gwerth yr economi o £12.8 biliwn i £20 biliwn erbyn 2035.

2. Y CYNLLUN TWF I OGLEDD CYMRU

- 2.1. Yn natganiad y Canghellor ar lawr y Senedd ym mis Tachwedd 2016, rhoddwyd gwahoddiad i Ogledd Cymru gyflwyno cais ar gyfer "Cytundeb Cynllun Twf". Dyma'r cerbyd sy'n cael ei ddefnyddio gan y Llywodraeth yn Llundain bellach i gefnogi buddsoddiad economaidd mewn rhanbarthau ar draws y wlad. Mae rhanbarth Caerdydd a rhanbarth Bae Abertawe eisoes wedi derbyn cymeradwyaeth i'r Cytundeb Twf. Mae cytundeb Caerdydd werth £1.2bn a chytundeb Abertawe werth £1.3bn dros 15 mlynedd (sy'n cynnwys arian preifat).
- 2.2. Yn syml, mae dwy elfen i'r Cytundebau Twf:
 - Buddsoddiad ariannol gan Lywodraeth Prydain (a Llywodraeth Cymru) mewn prosiectau sy'n arwain at dwf economaidd yn y rhanbarth;
 - Datganoli grymoedd neu bwerau a'r Llywodraeth Ganolog i'r rhanbarthau er mwyn caniatáu i'r rhanbarthau wneud penderfyniadau ar lefel y rhanbarth (mewn meysydd fyddai'n hwyluso twf economaidd).

- 2.3. Mae'n rhaid i ranbarthau sy'n gwneud cais gael model llywodraethu cyfreithiol, gwydn ac atebol ar gyfer cynllunio a gweithredu eu strategaeth. Mae disgwyl i ranbarthau fod yn barod i fuddsoddi yn eu strategaethau ochr yn ochr â'r Llywodraeth(au) o ran dyraniadau cyfalaf, benthyciadau cyfalaf, defnydd o dir ac asedau, ac adnoddau datblygu prosiect a gwaith proffesiynol.
- 2.4. Mae ceisiadau'r Cynllun Twf yn cael eu datblygu mewn pedair rhan:
- i) Gwahoddiad i wneud y cais;
 - ii) Trafodaethau anffurfiol rhwng y Llywodraeth a'r ardal benodol ynglŷn â chyfeiriad a chynnwys y gwaith;
 - iii) Rhan gyntaf y cytundeb a elwir yn 'benawdau telerau';
 - iv) Y cytundeb gorffenedig a chymeradwyo'r cais, ar y cyd rhwng yr awdurdodau a Llywodraeth Cymru a'r DU.
- 2.5. Mae cais Gogledd Cymru yng nghamau olaf yr ail ran gyda'r bwriad o gyrraedd cytundeb penawdau telerau erbyn Mai/Mehefin 2018.

3. PROSIECTAU POSIBL A'R OBLYGIADAU AR WYNEDD

- 3.1. Mae'r gwaith o adnabod prosiectau wedi cychwyn, ac mae modd eu grwpio i 3 faes. Ceir copi o'r prosiectau ynghyd a'r prosiectau posibl sy'n effeithio ar Wynedd yn **Atodiad 1**:
- 3.2. Mae'r rhai o'r deilliannau a ddisgwylir i'r Cytundeb Twf yn cynnwys:
- Twf mewn GDP a lefelau cynhyrchu ar draws y Gogledd;
 - Twf mewn cyflogaeth a buddsoddiad gan y sector preifat; yn enwedig y sectorau ynni carbon isel, gweithgynhyrchu cyfoes a digidol;
 - Lleihad mewn diweithdra ac anweithgaredd economaidd.
- 3.3. Y bwriad yw cael cynllun buddsoddi ar y cyd rhwng y 2 Lywodraeth ar gyfer Gogledd Cymru. Tynnir sylw mai arian cyfalaf fydd y buddsoddiad yma. Mae'n debyg ein bod yn edrych ar gyfanswm buddsoddiad o £240m (heb gynnwys cyfraniad Llywodraeth Leol a phartneriaeth eraill yn cynnwys Addysg Uwch a'r Sector Breifat).
- 3.4. Bydd yn ofynnol i'r prosiectau gyrraedd safonau Cynllun Busnes pum-achos y Llywodraeth.

4. CYFRIFOLDEBAU NEWYDD AR GYFER Y RHANBARTH

- 4.1. Mae'r Cynllun Twf yn ceisio cefnogaeth Llywodraethau'r DU a Chymru i dderbyn y capasiti a'r rhyddid i wneud penderfyniadau allweddol ar lefel ranbarthol.
- 4.2. Bydd ar y rhanbarth angen y grymoedd, y cyfrifoldebau a'r hyblygrwydd ychwanegol. Dyma rhai engrheiffiau:
- Mae'r rhanbarth yn gwahodd Llywodraeth Cymru i gefnogi ffurfio Corff Trafnidiaeth Rhanbarthol newydd;
 - Mae'r rhanbarth yn gwahodd Llywodraeth y DU i gyd-gomisiynu a chyd-dylunio rhaglenni cyflogaeth o fewn y rhanbarth i gyflawni gwasanaeth mwy integredig a chydlynol. Bydd hyn yn ddibynnol ar gael hyblygrwydd

gan Lywodraeth Cymru a'r Adran Gwaith a Phensiynau (DWP) i integreiddio rhaglenni ariannu ar gyfer y rhanbarth i fod yn fwyaf effeithiol wrth dynnu pobl oddi ar fudd-daliadau ac i mewn i waith.

- Bydd y rhanbarth angen i Lywodraeth Cymru gefnogi dynodiad rhanbarthol o'r Ardoll Treth Prentisiaethau;
- Mae'r rhanbarth yn ceisio cefnogaeth Llywodraeth Cymru i gadw cyfran o gyfraddau annomestig cenedlaethol (trethi busnes) i fuddsoddi mewn twf economaidd.

5. Cydbwyllgor Statudol – Bwrdd Twf Gogledd Cymru

- 5.1. Mae gofyn i ranbarthau sy'n dymuno cael "Cytundeb Twf" gael model llywodraethu cyfreithiol, gwydn ac atebol. Mae yn hyn hanfodol os am gytuno ar gynllun buddsoddi ac i dderbyn pwerau/ grymoedd ychwanegol o Lywodraeth Prydain a Chymru.
- 5.2. Ym mis Mawrth 2017, cymeradwyodd Cabinet Cyngor Gwynedd (ynghyd a'r pum Awdurdod Lleol eraill y Gogledd) y bwriad i sefydlu Cydbwyllgor Statudol a fyddai yn ymateb i'r angen yma. Ymhellach i hyn, ym mis Hydref 2017, bu i'r Cabinet gefnogi'r model llywodraethu a ffafrir o sefydlu'r Cydbwyllgor Statudol gan gytuno byddai adroddiad pellach ar gyfansoddiad a chylch gorchwyl a Chytundeb Rhyng-Awdurdod i'w ddilyn nes ymlaen yn y flwyddyn.
- 5.3. Yn ogystal, yn ystod Hydref 2017, bu i'r Cabinet gytuno ar i sicrhau cyfraniad ariannol cychwynnol o hyd at £50,000 (gwariant 2017/18) ar gyfer costau o sefydlu Swyddfa Rhaglen i gefnogi'r gwaith.
- 5.3. Bydd y Cytundeb Rhyng-Awdurdod yn gytundeb ar y cyd ac yn gosod:
 - Sut fydd y Cydbwyllgor yn cael ei lywodraethu;
 - Rôl awdurdod lletya;
 - Sut fydd cyfraniadau ariannol i'r Cydbwyllgor a'r awdurdod lletya yn cael eu penderfynu.
- 5.4. Mae'r Cydbwyllgor bellach wedi ei sefydlu, gyda'r cyfarfod cyntaf ym mis Rhagfyr 2017 gyda Arweinydd pob un o'r chwe Chyngor a chynrychiolaeth Addysg Uwch, Addysg Bellach a'r sector preifat.
- 5.5. Mae'r Arweinydd wedi cael ei awdurdodi i fod yn aelod Gwynedd o'r Cydbwyllgor Cysgodol, ac hefyd wedi ei benodi fel Is-Gadeirydd i'r Cydbwyllgor Cysgodol.
- 5.6. Mae amlinelliad o'r cylch gorchwyl arfaethedig, sy'n cael ei ddatblygu mewn manylder gan rwydwaith Penaethiaid y Gwasanaethau Cyfreithiol, i'w weld yn **Atodiad 2**.

6. AMSERLEN A'R CAMAU NESAF

6.1. Mae'r broses o baratoi'r Cynllun Twf ar gyfer Gogledd Cymru yn un heriol, ac mae amserlen ddrafft wedi ei rhoi at ei gilydd. Yn syml, bydd y camau nesaf yn cynnwys:

i) Ionawr- Ebrill 2018

- Datblygu 'Project Initiation Document' (PID) ar gyfer pob prosiect
- Cyflwyno'r PID i'r Cydbwyllgor Statudol Cysgodol
- Sesiynau herio gyda Llywodraeth DU a Llywodraeth Cymru ar y PIDs
- Recriwtio fîm i ddatblygu'r prosiectau
- Cychwyn ar ddatblygu achosion busnes amlinellol

ii) Mai – Mehefin/ Gorffennaf 2018

- Sesiynau herio gan wleidyddion uwch o Lywodraeth y DU a Llywodraeth Cymru
- Cytuno ar Benawdau Telerau
- Cychwyn ar ddatblygu Cynllun Busnes Pum Achos
- Cyflwyno'r Cytundeb Rhyng-Awdurdod i'r Cyngor Llawn

6.2. Gobeithir cymeradwyo Model Busnes Llawn bob prosiect o fewn y Cynllun Twf erbyn diwedd 2018, gyda'r buddsoddiad i ddechrau yn Ebrill 2019.

6.3. Bwriedir cynnal sesiwn codi ymwybyddiaeth i'r holl aelodau ar faterion y Cynllun Twf ar 15 Chwefror, gan gynnal sesiynau rheolaidd wedi hynny, wrth i'r cynllun ddatblygu ymhellach.

Atodiadad:

Atodiad 1	Prosiectau Posibl Cynllun Twf Gogledd Cymru
Atodiad 2	Cylch Gorchwyl Cydbwyllgor Statudol – Bwrdd Twf Gogledd Cymru

Dogfennau Cefndirol: Dim